

Գրանցված
22.02.2010
11010068

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐ
Հ Ր Ա Մ Ա Ն

№ 1033-Ն

02. 12 2009

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐԴԵՄՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 2401 «ՏՐԱՆՏԱԿՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ԸԱԳՆԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ԱՎՏՈՍԵՔԵՆԱՑԻ ՎԱՐՈՐԴ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԶԱՓՈՐՈՇԻԶԸ ԳԱՏՏԱՏԵԼՈՒ ԵՎ ԳԴ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ 2009Թ. ԳՈՒԼԻՍԻ 13-Ի N 611-Ն ԳՐԱՍԱԼՆ ԾԵՂՅԱԼ ՃԱՆԱԾԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ

Դեկլարվելով «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական կրթության մասին» ԳԴ օրենքի 16-րդ հոդվածի 2-րդ կետի, «Իրավական ակտերի մասին» ԳԴ օրենքի 75-րդ հոդվածի պահանջներով և հիմք ընդունելով ԳԴ ԿԳ նախարարի 2009թ. մայիսի 12-ի «Նախնական և միջին մասնագիտական կրթության պետական կրթական չափորոշիչների և ուսումնամեթոդական փաստաթղթերի վերաբերյալ փորձագիտական եզրակացություն տալու նպատակով ստեղծվող ոլորտային հանձնաժողովների կազմը՝ ըստ մասնագիտական խմբերի հաստատելու մասին» N 445-Ա/Զ հրամանով հաստատված ոլորտային հանձնաժողովների փորձագիտական եզրակացությունը

Գ Ր Ա Ս Ս Ա Յ ՈՒ Մ Ե Մ

1. Հաստատել նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման պետական կրթական չափորոշիչը՝ համաձայն հավելվածի:
2. Զեղյալ ճանաչել ԳԴ ԿԳ նախարարի 2009թ. հուլիսի 13-ի «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության պետական կրթական չափորոշիչը հաստատելու մասին» N 611-Ն հրամանը:
3. Նախարարության աշխատակազմի նախնական և միջին մասնագիտության կրթության վարչությանը (պետ՝ Ա. Աղբալյան) և օրենսդրության և իրավաբանական վարչությանը (պետ՝ Մ. Գրիգորյան)՝ սահմանված կարգով հրամանը ներկայացնել ԳԴ արդարադատության նախարարություն՝ պետական գրանցման:
4. Հրամանի կատարման հսկողությունը հանձնարարել նախարարի տեղակալ Ա. Ավետիսյանին:

Ա. ԱՇՈՏՅԱՆ

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐԻԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 2401 «ՏՐԱՆՍԿՐՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ՎԱՐՈՐԴ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ՉԱՓՈՐՈՇԻՉ

ԳԼՈՒԽ 1

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐԻԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 2401 «ՏՐԱՆՍԿՐՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ՎԱՐՈՐԴ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

1. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Արհեստավոր» որակավորման աստիճանի «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորումը հաստատված է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2008թ. հունիսի 31-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006թ. հունվարի 12-ի N 73-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 838-Ն որոշմամբ:
2. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի յուրացումն իրականացվում է ուսուցման առկա և դրսեկության (էքստեռն) ձևերով:
3. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի յուրացման համար Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2008թ. հունիսի 31-ի «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2006թ. հունվարի 12-ի N 73-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» N 838-Ն որոշմամբ սահմանվում են ուսումնառության հետևյալ նորմատիվային ժամկետները.

1) կրթության առկա ձևով

ա. միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթության հիմքով` 1 տարի

բ. հիմնական ընդհանուր ընդհանուր կրթության հիմքով` առանց միջնակարգ (լրիվ)

ընդհանուր կրթություն ստանալու` 1 տարի

գ. հիմնական ընդհանուր կրթության հիմքով` ավագ դպրոցի կրթական ծրագրի հետ

համատեղելու դեպքում` 3 տարի

2) դրսեկության (էքստեռնատ) ձևով ուսուցման տևողությունը համաձայն Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2007թ. սեպտեմբերի 6-ի «Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) և միջին մասնագիտական հիմնական կրթական ծրագրերի հեռավար (դիստանցիոն) և դրսեկությամբ (էքստեռնատով) ուսուցման կարգերը հաստատելու մասին» N 1028-Ն որոշմամբ սահմանված կարգի որոշում է ուսումնական հաստատությունը:

4. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը միջնակարգ (լրիվ) ընդհանուր կրթության հիմքով և հիմնական ընդհանուր կրթության հիմքով յուրացնող ուսանողի ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ժամալը 1368 ժամ է,

առավելագույն ծավալը՝ 2268 ժամ: Հիմնական կրթական ծրագիրը հիմնական ընդհանուր կրթության հիմքով՝ ավագ դպրոցի կրթական ծրագրի հետ համատեղելու դեպքում ուսումնառության տևողությունն ավելանում է 104 շաբաթով:

ԳԼՈՒԽ 2.

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՅԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 2401. «ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՅԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ՎԱՐՈՐԴ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ԲՆՈՒԹԱԳԻՐԸ

5. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորմամբ մասնագետը կարող է իրականացնել հետևյալ զբաղմունքը.

1) վարում և սպասարկում է բեռնատար և մինչև 8 նստելատեղով մարդատար ավտոմեքենա, պահպանելով ճանապարհային երթևեկության կանոնները, փոխադրելով բեռներ, փոստ, ուղևորներ կամ մատուցելով անհատական սպասարկման ծառայություններ:

6. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորմամբ շրջանավարտը իր մասնագիտական գործունեության ընթացքում պետք է իրականացնի հետևյալ պարտականությունները.

- 1) ավտոմեքենայի նախապատրաստումը և սպասարկումը,
- 2) ավտոմեքենա վարելը՝ համաձայն գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների,
- 3) ուղևորների, բեռի և փոստի անվտանգ տեղափոխումը:

ԳԼՈՒԽ 3.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՅԱՆՋՆԵՐ՝ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՅԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ 2401 «ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՅԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ՎԱՐՈՐԴ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

7. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը շրջանավարտի համար պետք է ապահովի՝

- 1) ժամանակակից անհատի և քաղաքացու ձևավորման պահանջներին համապատասխան ազգային և համամարդկային մշակույթի ու պատմության վերաբերյալ գիտելիքների յուրացում, դրանք մասնագիտական գործունեության ընթացքում կիրառելու հմտությունների ձևավորում,
- 2) մասնագիտական ոլորտի ընդհանուր գիտելիքների յուրացում, որոնք բավարար հիմք են հանդիսանում մասնագիտական խնդիրների հետ կապված հանձնարարությունները կատարելու համար,
- 3) մասնագիտական տեսական ու գործնական գիտելիքները կիրառելով արդյունավետ օգտագործել համապատասխան գործիքներ, սարքավորումներ, հարմարանքներ,
- 4) մասնագիտական գործառնությունները համապատասխան նորմաների սահմաններում իրականացնելու հմտությունների ձևավորում,
- 5) մասնագիտական տերմինաբանության ճիշտ ընկալում և կիրառում,
- 6) մասնագիտական գործունեության ժամանակ համապատասխան գործողությունների սոցիալական հետևանքները հաշվի առնելու հմտություն,
- 7) մասնագիտական ինքնագարգացման և կատարելագործման նպատակով իրեն անհրաժեշտ տեղեկությունները մասնագիտական աղբյուրներից ձեռք բերելու հմտությունների ձևավորում,

- 8) աշխատանքային խնդիրների լուծման ժամանակ պատասխանատվություն ստանձնելու, լուծումները հիմնավորված իրականացնելու կարևորությունը պատկերացնելու, նման աշխատանքի պատրաստ լինելու մակարդակ,
- 9) ինչպես ընդհանուր, այնպես էլ որոշակի փոփոխվող գործոններով իրավիճակներում աշխատելու համար հմտությունների ձևավորում:

ԳԼՈՒԽ 4.

ՊԱՅԱՆՋՆԵՐ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՅԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
2401 «ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՐՎԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
«ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ՎԱՐՈՐԴ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՆ
ՊԱՐՏԱԴԻՐ ՆՎԱՋԱԳՈՒՅՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

8. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը շրջանավարտի համար ընդհանուր հումանիտար և սոցիալ-տնտեսագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է ապահովի՝

- 1) իմանալ ՀՀ Սահմանադրության, մարդու և հասարակության, քաղաքացիների միջև հարաբերությունները կարգավորող, իր բնագավառի օրենքների և նորմատիվ փաստաթղթերի հիմնական դրույթները,
- 2) տիրապետել հայոց լեզվին,
- 3) հաղորդակցվել մեկ օտար լեզվով,
- 4) պատկերացում ունենալ առողջ կենսակերպի մասին, տիրապետել ֆիզիկական կատարելագործման ունակություններին և հմտություններին,
- 5) ծանոթանալ ազգային և համաշխարհային պատմությանն ու մշակույթին,
- 6) պատկերացում ունենալ անձի և հասարակության զարգացման օրինաչափությունների, հասարակության սոցիալական կառուցվածքի, շարժումների, քաղաքականության սուբյեկտների, քաղաքական հարաբերությունների և գործընթացների մասին:

9. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը շրջանավարտի համար մաթեմատիկական և ընդհանուր բնագիտական գիտելիքների բնագավառում պետք է ապահովի՝

- 1) ծանոթ լինել էկոլոգիական հիմնական հասկացություններին, բնապահպանական գլոբալ և տարածքային հիմնախնդիրներին,
- 2) պատկերացում ունենալ արտակարգ իրավիճակների մասին, տիրապետել արտակարգ իրավիճակներում գործելու սկզբունքներին, ծանոթ լինել փրկարարական աշխատանքների կազմակերպման կառույցներին և փրկարարական տեխնիկային, կարողանալ օգտագործել անհատական պաշտպանության միջոցներ:

10. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրը շրջանավարտի համար պետք է ապահովի առանցքային հմտություններին տիրապետում՝ ըստ աղյուսակ 1-ում բերված մոդուլների:

11. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման

հիմնական կրթական ծրագիրը շրջանավարտի համար պետք է ապահովի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների ձեռքբերում՝ ըստ աղյուսակ 2-ում բերված մոդուլների:

ԳԼՈՒԽ 5.

ՊԱՅՎԱՆՋՆԵՐ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՅԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ
2401 «ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՅՎԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ
«ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ՎԱՐՈՐԴ» ՈՐԱԿԱՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՍԲ

12. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության կադրային ապահովության և կադրային համապատասխանության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401. Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատություններում ուսումնական գործընթացն իրականացնում են մանկավարժական և ուսումնաօժանդակ անձնակազմի աշխատողները:

2) Հաստատության մանկավարժական աշխատողների կազմում ընդգրկվում են դասախոսներ, արտադրական ուսուցման վարպետներ:

3) Դասախոսական անձնակազմի աշխատողները, որպես կանոն, պետք է ունենան իրենց կողմից ուսուցանվող դասընթացի գծով բարձրագույն մասնագիտական կրթություն:

4) Հատուկ մասնագիտական դասընթացները պարապոլ դասախոսների համար մասնագիտական աշխատանքի փորձի առկայությունը ցանկալի է:

5) Ուսումնական պրակտիկան վարող արտադրական ուսուցման վարպետը պետք է ունենա համապատասխան մասնագիտական կրթություն և մասնագիտական աշխատանքի փորձ:

6) Արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները վարում է մասնագիտական դասընթացի դասախոսը:

13. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող հաստատության ուսումնամեթոդական ապահովության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) 2401 Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի իրականացումը պետք է ապահովված լինի ուսանողի համար մատչելի տեղեկատվական նյութերով (գրադարանային ֆոնդ, տվյալների համակարգչային բազա), ինչն, ըստ բովանդակության, պետք է համապատասխանի մասնագիտության ուսումնական պլանով նախատեսված առարկաների լրիվ ցանկին: Այդ առարկաների, ինչպես նաև ուսումնական գործընթացի կազմակերպման բոլոր ձևերի գծով (տեսական, գործնական պարամունքների, ուսումնական, արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաների, կուրսային աշխատանքների) պետք է առկա լինեն համապատասխան դասագրքեր, ուսումնամեթոդական, մեթոդական ձեռնարկներ, ուղեցույցներ (գործնական պարամունքների, ինքնուրույն արտալսարանային աշխատանքների կազմակերպման համար), գործնական խաղերի սցենարներ (ղերային խաղեր), թեստային հանձնարարականների հավաքածուներ, ալգորիթմներ, մեթոդական մշակումներ, ցուցումներ, երաշխավորություններ, դիտողական նյութեր, ուսուցման տեխնիկական միջոցներ (ուսումնադիտողական,

լսատեսողական նյութեր դասավանդվող բոլոր առարկաների և բոլոր տեսակի պարապմունքների վերաբերյալ՝ ուսանողների և դասախոսների համար), ինչպես նաև միջանկյալ և ամփոփիչ ատեստավորման նյութեր:

14. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիր իրականացնող կազմակերպության նյութատեխնիկական ապահովության նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) Ուսումնական կաբինետների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքների,

բ. օտար լեզվի,

գ. իրավունքի հիմունքների,

դ. պատմության,

ե. քաղաքագիտության և սոցիոլոգիայի,

զ. էկոլոգիայի,

է. ավտոմեքենայի վարման հմտությունների,

ը. փոխադրումների կազմակերպման,

թ. բեռնման բեռնաթափման միջոցների և բեռնագիտության,

ժ. ավտոմեքենայի կառուցվածքի,

ժա. աշխատանքի անվտանգության,

ժբ. անհատական համակարգիչների:

2) Ուսումնական լաբորատորիաների երաշխավորվող ցանկը՝

ա. ավտոմեքենայի վարման հմտությունների:

3) Ուսումնական արհեստանոցներ

ա. ավտոմեքենայի տեխնիկական սպասարկման:

4) Սպորտային համալիր՝

ա. սպորտային դահլիճ,

բ. մարզադաշտ:

Կրթական ծրագիր իրականացնող կազմակերպությունը, ելնելով անհրաժեշտությունից, կարող է ձևավորել լրացուցիչ կաբինետներ, լաբորատորիաներ, արհեստանոցներ:

15. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսումնական գործընթացի կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) Ուսանողի շաբաթական ուսումնական բեռնվածության առավելագույն ծավալը չպետք է գերանձանցի 54 ժամը՝ ներառյալ լսարանային և արտալսարանային ուսումնական աշխատանքի բոլոր տեսակները,

2) Ուսումնառության ընթացքում ուսանողի բեռնվածությունը պարտադիր լսարանային պարապմունքներով չպետք է գերազանցի շաբաթական 36 ժամը, ինչը նաև ուսումնական բեռնվածության նվազագույն ծավալն է, ընդ որում՝ նշված ծավալը չի ներառում նախասիրական առարկաների պարապմունքները, խորհրդատվությունները և լրացուցիչ արտալսարանային պարապմունքները:

3) Ուսումնական խմբի համար սահմանվում են խորհրդատվության ժամեր յուրաքանչյուր ուսումնական տարում մինչև 100 ժամ:

4) Ուսումնական տարվա սկիզբը և ավարտը բոլոր կուրսերում որոշվում է ուսումնական պլաններով:

5) Ուսանողների համար սահմանվում են արձակուրդներ տարեկան առնվազն երկու անգամ՝ 8-11 շաբաթ ընդհանուր տևողությամբ, այդ թվում 2 շաբաթից ոչ պակաս ձմռան ժամանակահատվածում: Արձակուրդների կոնկրետ տևողությունները և ժամկետները սահմանում է ուսումնական հաստատությունը:

6) Նախասիրական առարկաների ցանկը, դրանց ժամալը (ոչ ավել, քան շաբաթական 4 ժամ առանձին դասացուցակով) և ուսուցման ժամկետները որոշում է կազմակերպությունը՝ ուսանողների ընտրությամբ:

16. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի պրակտիկաների կազմակերպման նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ուսուցումը ներառում է ուսումնական (տեսական ուսուցմամբ և(կամ) առանց տեսական ուսուցման), արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները:

2) Պրակտիկաների ընթացքում ուսանողները կատարելագործում են իրենց գործնական հմտությունները:

3) Պրակտիկայի տևողությունը սահմանվում է մասնագիտության ուսումնական պլանով:

4) Պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերը կազմում և հաստատում են ուսումնական հաստատությունները:

5) Պրակտիկաների անցկացումը վարում են արտադրական ուսուցման վարպետները, դասախոսները:

6) Ուսումնական պրակտիկաներն անց են կացվում պրակտիկայի ծրագրի կատարումն ապահովելու համար բավարար կահավորում ու տեխնիկական հագեցում ունեցող ուսումնական, ուսումնա-արտադրական արհեստանոցներում, ուսումնական տնտեսություններում, ուսումնափորձական տեղամասերում, ուսումնական հաստատության այլ ուսումնաօժանդակ օբյեկտներում, ինչպես նաև արտադրական կազմակերպություններում, հաստատություններում :

7) Արտադրական և նախաավարտական պրակտիկաները, որպես կանոն, անց են կացվում պրակտիկաների ուսումնական ծրագրերի բովանդակությանը համապատասխան պայմաններ ունեցող կազմակերպություններում:

17. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնելու ընթացքում ուսանողների միջանկյալ և ամփոփիչ ատեստավորումների նկատմամբ սահմանվում են հետևյալ պահանջները.

1) Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրով ուսուցման ընթացքը վերահսկելու և արդյունքների ձեռքբերումը գնահատելու նպատակով անց է կացվում ուսանողների միջանկյալ ատեստավորում, իսկ որակավորում շնորհելու համար՝ շրջանավարտների պետական ամփոփիչ ատեստավորում:

2) Միջանկյալ ատեստավորում անց է կացվում ուսումնական կիսամյակի ընթացքում և վերջում:

3) Ուսումնական կիսամյակի սկզբում ուսանողը տեղեկացվում է կիսամյակի ընթացքում միջանկյալ ատեստավորման բնույթի, ներառվող նյութի ծավալի և ժամկետների մասին:

4) Ուսանողների միջանկյալ ատեստավորման տեսակը և անցկացման ձևը ընտրում է ուսումնական հաստատությունը:

5) Շրջանավարտների ամփոփիչ ատեստավորում երաշխավորվում է անց կացնել առանձին առարկաներից կամ մոդուլներից պետական քննության, համալիր (միջառարկայական կամ միջմոդուլային) պետական քննության կամ ավարտական /դիպլոմային/ աշխատանք կատարելու և պաշտպանելու ձևով: Ամփոփիչ ատեստավորման ձևը ընտրում է ուսումնական հաստատությունը:

6) Ամփոփիչ ատեստավորման ընտրված ձևը և ներառվող նյութի ծավալը պետք է հնարավորություն տա համոզվել սույն չափորոշչով 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման արհեստավորի պատրաստվածության նկատմամբ սահմանված պահանջներին շրջանավարտի համապատասխանության մեջ:

ԳԼՈՒԽ 6.

ՊԱՅԱՆՋՆԵՐ ՆԱԽՆԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ (ԱՐՅԵՍՏԱԳՈՐԾԱԿԱՆ) ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ

2401 «ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԱՅԻՆ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՇԱՀԱԳՈՐԾՈՒՄ ԵՎ ՆՈՐՈԳՈՒՄ» ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ «ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ՎԱՐՈՐԴ» ՈՐԱԿՎՎՈՐՄԱՆ ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԿՐԹԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՄԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ

18. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացվում է համաձայն աղյուսակ 3-ում բերված օրինակելի ուսումնական պլանի:

19. Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագիրն իրականացնող կազմակերպությունը օրինակելի ուսումնական պլանը կիրառելիս՝

1) օրինակելի ուսումնական պլանի հիման վրա կազմում և հաստատում է աշխատանքային ուսումնական պլանը,

2) աշխատանքային ուսումնական պլանը կազմելիս կարող է մինչև 5% չափով փոփոխել դասընթացների և մոդուլների ժամաքանակը,

3) կարող է փոփոխել առանձին առարկաների և մոդուլների ծրագրային նյութի բովանդակությունը 15%-ի սահմաններում՝ չփոփոխելով արդյունքները և կատարման չափանիշները,

4) առարկայի և (կամ) մոդուլի ընդհանուր ժամաքանակի սահմաններում որոշում է տեսական, գործնական և լաբորատոր պարապմունքների ժամաքանակները,

5) պրակտիկայի համար նախատեսված շաբաթների սահմաններում որոշում է ուսումնական և արտադրական պրակտիկաների տևողությունները, անցկացման ժամկետները, նախաավարտական պրակտիկայի տևողությունը,

6) մասնագիտական առարկաների և մոդուլների ուսումնական ծրագրերը կազմելիս հաշվի է առնում գործատուների, գործադիր իշխանությունների, մասնագիտական ոլորտը կառավարող պետական լիազորված մարմինների, այլ շահագրգիռ սուբյեկտների (սոցիալական գործընկերների) առաջարկությունները,

7) ընտրում է շրջանավարտների՝ սույն չափորոշչով երաշխավորված ամփոփիչ ատեստավորման ձևերից մեկը:

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի առանցքային հմտությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՆՎՏԱՆԳՈՒԹՅՈՒՆ ԵՎ ԱՌԱՋԻՆ ՕԳՆՈՒԹՅՈՒՆ»	
Մոդուլի դասիչը	ԱԱՕ 3 – 08 – 001
Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է սովորողներին աշխատանքի անվտանգության և առաջին օգնության վերաբերյալ համապատասխան գիտելիքներ մատուցելը, ինչպես նաև աշխատանքի պաշտպանության և առաջին օգնության միջոցառումների կազմակերպման վերաբերյալ հմտություններ զարգացնելը:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Չկան
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1 Կատարման չափանիշներ	Ներկայացնել աշխատանքի պաշտպանության իրավական և կազմակերպչական դրույթները ա. գիտի աշխատանքի պաշտպանության վերաբերյալ իրավական ակտերը և օրենքները, բ. գիտի աշխատանքի անվտանգության կազմակերպման ներքին նորմատիվային փաստաթղթերը, գ. գիտի աշխատանքի անվտանգության նորմերի և կանոնների խախտման հետ կապված պատասխանատվությունը, դ. գիտի աշխատանքի անվտանգության նորմերի և կանոնների պահպանման նկատմամբ վերահսկողության ձևերը և մեխանիզմները, ե. գիտի դժբախտ դեպքերի և պատահարների հետաքննության, փաստաթղթավորման և հաշվառման կարգը, զ. գիտի տարբեր մակարդակների ղեկավարների պատասխանատվությունը աշխատանքի անվտանգության նորմերի պահպանման համար:
Ուսումնառության արդյունք 2 Կատարման չափանիշներ	Բացատրել անվտանգության տեխնիկայի նորմերը և կանոնները ա. գիտի տեխնոլոգիական սարքավորումների, մեխանիզմների, փոխադրամիջոցների շահագործման անվտանգության տեխնիկայի հիմնական պահանջները, բ. գիտի էլեկտրական սարքավորումների և համակարգերի շահագործման անվտանգության կանոնները, գ. գիտի հրդեհային անվտանգության կանոնները, դ. գիտի բարձր ճնշման սարքավորումների և մեխանիզմների անվտանգ շահագործման կանոնները, ե. գիտի տեխնիկական հեղուկների և այլ վտանգավոր քիմիական նյութերի հետ աշխատանքի անվտանգության կանոնները:
Ուսումնառության արդյունք 3 Կատարման չափանիշներ	Բացատրել աշխատատեղին ներկայացվող սամիտարա - հիգիենանիկ պահանջները ա . պատկերացնում է արտադրական սանիտարիայի և հիգիենայի հասկացությունները, բ. գիտի արտադրական միկրոկլիմայի վերաբերյալ նորմատիվային պահանջները, գ. գիտի արտադրական աղմուկից և ցնցումներից պաշտպանվելու միջոցները, դ. գիտի արտադրական լուսավորվածությանը ներկայացվող պահանջները և նորմերը, ե. աշխատանքի ընթացքում պահտպանում է անհատական հիգիենայի կանոնները:
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել առաջին օգնության կազմակերպումը և անհրաժեշտ միջոցները

Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> ա. գիտի ճիշտ կատարել արհեստական շնչառություն, բ. գիտի ճիշտ կատարել սրտի աշխատանքի վերականգնում, գ. գիտի դադարեցնել արյան հոսքը և դնել վիրակապ, դ. գիտի կոտրվածքների վիրակապման կարգը, ե. ճիշտ է կատարում առաջին օգնությունն այրվածքների դեպքում, զ. ճիշտ է կատարում առաջին օգնությունն էլեկտրահարման դեպքում, է. թունավորումների դեպքում առաջին օգնությունը ճիշտ է կատարում:
----------------------------	--

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՋԱՂՈՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ»

Մոդուլի դասիչը	ԱՀՀ 3 – 08 - 001
Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է սովորողի մոտ զարգացնել և ամրապնդել հաղորդակցության ունակությունները, ինքնավստահությունը, արդյունավետ և ակտիվ կերպով հաղորդակցվելու կարողությունը՝ աշխատանքային ու մասնագիտական գործունեության ընթացքում, ինչպես նաև՝ անձնական կյանքում:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Չկան
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Սահմանել ուսումնառության անձնական նպատակները
Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> ա. ճիշտ է սահմանում ուսումնառության անձնական նպատակները, բ. ճիշտ է պլանավորում և կիրառում ուսումնառության անձնական նպատակների ձեռքբերմանն ուղղված ուսումնառության գործընթացները, գ. ճիշտ է սահմանում ուսումնառության տարբեր եղանակները, ինչպես օրինակ՝ անհատական, խմբային:
Ուսումնառության արդյունք 2	Բանավոր և գրավոր տեղեկատվական հաղորդում կատարել պարզ թեմաների և տեքստերի մասին
Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> ա. ճիշտ է ներկայացնում բանավոր և գրավոր խոսքը, պահպանելով համապատասխան կառուցվածքը, բ. հաղորդումը պարունակում է պարզ տեղեկատվություն, կարծիքներ կամ գաղափարներ, գ. տեղեկատվության առանձնացում/խմբավորումը նպատակային է կատարում, դ. հաղորդումը իրականացնում է՝ հաշվի առնելով իրավիճակը և լսարանը:
Ուսումնառության արդյունք 3	Նախաձեռնել, պահպանել, եզրափակել երկխոսություններ և քննարկումներ
Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> ա. ճիշտ է կիրառում «ակտիվ ունկնդրման» ժամանակ օգտագործվող հմտությունները՝ պարզաբանումներ ստանալու ձգտումը, գրառումներ կատարելը, ամփոփելը, բ. ազատ կերպով ձևակերպում, արտահատում և պաշտպանում է իր գաղափարները, տեսակետներն ու կարծիքները, ցուցաբերում է համոզելու հատկություն, դ. կատարում է ճիշտ ամփոփում/եզրափակում
Ուսումնառության արդյունք 4	Կատարել փաստաթղթավորում
Կատարման չափանիշներ	<ul style="list-style-type: none"> ա. ճիշտ է սահմանում տարբեր փաստաթղթերը՝ ըստ նրանց նշանակության, բ. ճիշտ է նախանշում տարբեր փաստաթղթերի օգտագործման տեղը և դերը, գ. ճիշտ է կատարում տարբեր տեսակի տեղեկատվությունների փաստաթղթավորումը:

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՇԽԱՏԱՆՔԱՅԻՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐ»

Մոդուլի դասիչը	ԱՀԱԽ 3 – 08 - 001
Մոդուլի նպատակը	Սովորողի մոտ ձևավորել ցանկացած բնագավառում առաջացած աշխատանքային խնդիրներն ընկալելու, հասկանալու և

	համապատասխան լուծումներ գտնելու կարողություններ:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Չկան
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարման կարգակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Կառավարել սթրեսը և ժամանակը
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում սթրեսի կանխարգելման և անխուսափելի սթրեսին դիմակայելու մեթոդները, բ. ճիշտ է կազմում իր աշխատաքնային պլանը (պայմանական աշխատանքային պլան), գ. ճիշտ է ներկայացնում ժամանակի արդյունավետ օգտագործման միջոցները:
Ուսումնառության արդյունք 2	Դրսևորել քննադատական մտածողություն
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է գնահատում տեղեկատվության հուսալիության և զգացմունքայնության աստիճանը, բ. ստացած տեղեկատվությունը ճիշտ և արդյունավետորեն համադրում է առկա գիտելիքների հետ, գ. իրականացնում է կառուցողական քննադատություն և ճիշտ է բացատրում կառուցողական քննադատության կարևորությունը:
Ուսումնառության արդյունք 3	Լուծել պրոբլեմներ և խնդիրներ
Կատարման չափանիշներ	ա. բացահայտում է և ճիշտ է սահմանում պրոբլեմը տրված իրավիճակում, բ. ճիշտ է վերլուծում պրոբլեմը, տալիս է լուծման ճիշտ տարբերակ, գ. ճիշտ է գնահատում է արդյունքը, դ. Բացահայտում է ցանկացած կոնֆլիկտի պատճառները, ե. ճիշտ է ներկայացնում կոնֆլիկտի կանխարգելման եղանակները, կարողանում է տալ դրանց արագ ու արդյունավետ լուծումներ:
ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՕՊԵՐԱՏՈՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՍՈՒՆՔՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	ԱՀՀ 3 – 08 - 001
Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլի նպատակն է սովորողին տալ տարրական գիտելիքներ MICROSOFT WORD տեքստային խմբագրի մասին, զարգացնելով սովորողի մոտ տեքստային փաստաթղթերի պատրաստման, խմբագրման, դրանց ֆորմատավորման ու ձևավորման, ինչպես նաև փաստաթղթերի պահպանման և տպագրման հմտությունները:
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	չկան
Մոդուլի գնահատման կարգը	մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարման կարգակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	WORD ծրագիր (հիմնական տեղեկություններ)
Կատարման չափանիշներ	ա. իմանալ Microsoft Word ծրագրի պատուհանի կառուցվածքը, բ. բացել նոր փաստաթուղթ , գ. ստեղծաշարի օգնությամբ մուտքագրել, դ. տեղաշարժել Տեքստային Ցուցիչը տեքստի մեջ, ե. կատարել տարրական ուղղումներ տեքստում, զ. փակել փաստաթուղթը, է. բացել առկա փաստաթուղթը, ը. իմանալ Zoom գործիքի հնարավորությունները:

<p>Ուսումնառության արդյունք 2 Կատարման չափանիշներ</p>	<p>Տեքստերի տարրական ֆորմատավորում</p> <ul style="list-style-type: none"> ա. պատրաստել Word ծրագիրը հայերեն և օտար լեզվով տեքստ մուտքագրելու համար, բ. նշել բառերը և տեքստային հատվածները, գ. կատարել մուտքագրված տեքստի պարզագույն ֆորմատավորում, ե. կատարել տողերի հավասարեցում, զ. փոխել միջտողային տարածությունները , է. փոխել տեքստի գույնը Font Color գործիքով, ը. փոխել տեքստի գունային ֆոնը Highlight գործիքով, թ. փոխել պարբերության խորությունները լուսանցքներից, ժ. չեղյալ հայտարարել (հրաժարվել) ֆորմատավորման կատարված գործողությունները, ժա. վերականգնել ֆորմատավորման չեղյալ հայտարարված գործողությունները, ժբ. կրկնել ֆորմատավորման վերջին գործողությունը, ժգ. Մենյուի File\Page Setup հրամանի օգնությամբ փոխել լուսանցքների խորությունները Top, Bottom, Left, Right թվային դաշտերի օգնությամբ, ընտրել էջի ուղղածիզ (Portrait) կամ հորիզոնական (Landscape) դիրքերը, ընտրել թղթի չափերը Paper Size ցուցակի օգնությամբ , ժդ. պատճենել տեքստը , ժե. տեղափոխել տեքստը , ժզ. տողադարձել տեքստը, ժէ. համարակալել էջերը մենյուի Insert\Page Numbers... հրամանով:
<p>Ուսումնառության արդյունք 3 Կատարման չափանիշներ</p>	<p>Փատաթղթերի պահպանում</p> <ul style="list-style-type: none"> ա. իմանալ փաստաթղթերի պահպանման իմաստը բ. պահպանել նոր ստեղծված փաստաթուղթը Save As... պատուհանի օգնությամբ գ. իմանալ փաստաթղթի ընթացիկ պահպանման նշանակությունը, պահպանել փաստաթղթում կատարված ընթացիկ ֆորմատավորումները և փոփոխությունները
<p>Ուսումնառության արդյունք 4 Կատարման չափանիշներ</p>	<p>Աղյուսակների պատրաստում և խմբագրում</p> <ul style="list-style-type: none"> ա. պատրաստել աղյուսակ բ. աղյուսակի մեջ մուտքագրել տեքստ, գ. կատարել ուղղումներ ու լրացումներ աղյուսակի մեջ, դ. ավելացնել նոր տողեր և նոր սյուներ աղյուսակի մեջ, ե. ջնջել աղյուսակի տողերը և սյուները, զ. փոխել սյունակի լայնությունը Մկնիկի օգնությամբ , է. փոխել տողի բարձրությունը Մկնիկի օգնությամբ , ը. փոխել աղյուսակի գծերի գույնը , թ. գունավորել աղյուսակի տողը և սյունը Shading Color գործիքով:
<p>Ուսումնառության արդյունք 5 Կատարման չափանիշներ</p>	<p>Գրաֆիկական խմբագրում և նկարագարողում</p> <ul style="list-style-type: none"> ա. գծագրել գրաֆիկական օբյեկտներ Draw, Line, Arrow, Rectangle, Oval գործիքներով, բ. գծագրել գրաֆիկական օբյեկտներ՝ օգտագործելով Autoshapes պատուհանի պատրաստի ձևերը, գ. գծագրել կանոնավոր պատկերներ՝ օգտագործելով SHIFT ստեղծը, դ. ֆորմատավորել գրաֆիկական օբյեկտները՝ տեղափոխել դրանք փաստաթղթի տարբեր տարածքներ, պատճենել,

	պատել, շրջել, փոխել չափերը, ե. խմբավորել գրաֆիկական օբյեկտները, զ. հավասարեցնել գրաֆիկական օբյեկտները իրար նկատմամբ, է. գծագրել տեքստային բլոկներ:
Ուսումնառության արդյունք 6	Փաստաթղթի տպագրում
Կատարման չափանիշներ	ա. իմանալ Նախադիտման (Print Preview) ռեժիմի նշանակությունը բ. նախադիտման ռեժիմում թերթել փաստաթուղթը գ. իմանալ Print պատուհանի ֆունկցիաները դ. տպագրել փաստաթուղթը

Աղյուսակ 2

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման հիմնական կրթական ծրագրի ընդհանուր մասնագիտական և հատուկ մասնագիտական կարողությունների մոդուլներ

ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՎՏՈՄՈԲԻԼԱՅԻՆ ՏՐԱՆՍՊՈՐՏԻ ՄԱՍԻՆ ՀՀ ՕՐԵՆՔԻ ՀԻՄՆԱԴՐՈՒՅՑՆԵՐԸ, ՎԱՐՈՐԴԻ ԻՐԱՎՈՒՆՔՆԵՐԸ, ՊԱՐՏԱՎԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ	
Մոդուլի դասիչը	ՏՄՇԱՎ 3 – 08 - 001
Մոդուլի նպատակը	Սովորողին ծանոթացնել ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին օրենքի հիմնական հասկացություններին, ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում պետական կարգավորմանը և կառավարմանը, ավտոմոբիլային տրանսպորտով ուղևորների, ուղեբեռի և բեռների փոխադրումների կազմակերպմանը, փոխադրողի և պատվիրատուի իրավունքները, պարտականությունները, պատասխանատվությունը, փոխադրումների անվտանգությանը ներկայացվող պահանջները՝ այդ թվում ավտովարորդներին ներկայացվող պահանջները, վարորդի իրավունքները և պարտականությունները:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
Մուտքային պահանջները	չկան
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Իմանալ ավտոմոբիլային տրանսպորտի մասին ՀՀ օրենքի հիմնական հասկացությունների մեկնաբանությունը
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է մեկնաբանում օրենքի կարգավորման առարկան և գործողության ոլորտը, բ. ճիշտ է մեկնաբանում ավտոմոբիլային տրանսպորտ, ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառ, ավտոտրանսպորտային գործունեության հասկացությունները, գ. ճիշտ է մեկնաբանում ավտոտրանսպորտային գործունեության մասնակից, ավտոմոբիլային տրանսպորտի օբյեկտ, ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտ, ավտոտրանսպորտային միջոց, շարժակազմ հասկացությունները, դ. ճիշտ է մեկնաբանում ավտոկայարան և ավտոկայարան երթակարգավորման կետ տերմինները , ե. ճիշտ է մեկնաբանում ավտոբուս, թեթև մարդատար ավտոմոբիլ, մարդատար տաքսի ավտոմոբիլ, երթուղային ավտոբուս, երթուղային տաքսի հասկացությունները, զ. ճիշտ է մեկնաբանում փոխադրումների տեսակները:
Ուսումնառության արդյունք 2	Գիտենալ ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում պետական կորգավորման և կառավարման հիմնադրույթները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է մեկնաբանում ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում պետական կարգավորման նպատակները ,

	բ. ճիշտ է ներկայացնում պետական կարգավորման ձևերը ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառում , գ. ճիշտ է մեկնաբանում ավտոմոբիլային տրանսպորտի բնագավառի պետական կառավարումը, դ. ճիշտ է մեկնաբանում ավտոմոբիլային տրանսպորտով միջպետական փոխադրումները, ե. ճիշտ է մեկնաբանում լիցենզավորումը և ապահովագրությունը ավտոմոբիլային տրանսպորտում:
ՈՒՏՈՒՆԱԶՈՒՅՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3	Գիտենալ ավտոմոբիլային տրանսպորտով ուղևորների, ուղեբեռի և բեռների փոխադրումների կազմակերպման սկզբունքները և հիմնադրույթները
Կատարման չափանիշներ	ա. գիտենա ուղևորների և ուղեբեռի փոխադրումների կազմակերպման հիմնադրույթները , բ. գիտենա կանոնավոր ուղևորափոխադրումների կազմակերպման հիմնական պահանջները, գ. գիտենա ավտոբուսային կանոնավոր փոխադրումների սպասարկող ավտոտրանսպորտային միջոցներին ներկայացվող ընդհանուր պահանջները, դ. գիտենա ուղևորների և ուղեբեռի կանոնավոր փոխադրումների կազմակերպման հիմնադրույթները, ե. գիտենա մարդատար-տաքսի ավտոմոբիլներով ուղևորների փոխադրումների կազմակերպման հիմնադրույթները, զ. գիտենա բեռնափոխադրումների կազմակերպման հիմնադրույթները և հիմնական պահանջները:
ՈՒՏՈՒՆԱԶՈՒՅՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4	Գիտենալ փոխադրողի և պատվիրատուի հիմնական իրավունքները, պարտականությունները և պատասխանատվությունը
Կատարման չափանիշներ	ա. գիտենա փոխադրողի իրավունքները, բ. գիտենա փոխադրողի պարտականությունները, գ. գիտենա կանոնավոր ուղևորափոխադրումներ իրականացնող փոխադրողի հիմնական պարտականությունները, դ. գիտենա ուղևորների նստեցման ժամանակ տաքսու վարորդի պարտականությունները, ե. գիտենա ուղևորների հիմնական իրավունքները և պարտականությունները :
ՈՒՏՈՒՆԱԶՈՒՅՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5	Գիտենալ ավտոմոբիլային տրանսպորտով փոխադրումների անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները
Կատարման չափանիշներ	ա. գիտենալ ավտոտրանսպորտային միջոցների անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները, բ. գիտենալ փոխադրումների անվտանգությանը ներկայացվող հիմնական պահանջները:
ՈՒՏՈՒՆԱԶՈՒՅՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 6	Գիտենալ վարորդին ներկայացվող պահանջները, հիմնական իրավունքները և պարտականությունները
Կատարման չափանիշներ	ա. գիտենալ համապատասխան ավտոտրանսպորտային միջոց վարելու անհրաժեշտ որակավորումը, բ. գիտենալ ընդհանուր օգտագործման ավտոմոբիլային տրանսպորտով փոխադրումներ իրականացնելու դեպքում ավտովարորդի անհրաժեշտ որակավորումը, գ. գիտենալ օրվա ընթացքում ավտովարորդի կողմից ավտոմոբիլի վարման առավելագույն տևողությունը, դ. գիտենալ ավտոմոբիլի վարման առավելագույն տևողությունը շաբաթվա ընթացքում , ե. գիտենալ ավտովարորդի ամենօրյա հանգստի ժամանակը, զ. գիտենալ առանց ընդմիջման ընդհանուր օգտագործման ավտոտրանսպորտային միջոցի վարման առավելագույն ժամանակը, է. գիտենալ վարորդի հիմնական իրավունքները և պարտականությունները:
ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԸ»	
Մոդուլի դասիչը	ՏՄՇԱՎ 3 – 08 - 002
Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը նախատեսված է սովորողի մոտ ավտոմոբիլների շարժիչների, ընթացքային մասերի և թափքերի կառուցվածքների և կառուցվածքային առանձնահատկությունների վերաբերյալ հմտություններ և կիրառական գիտելիքներ զարգացնելու համար: Մոդուլը անհրաժեշտ կլինի ինչպես անձնական ավտոմոբիլներ շահագործող անձանց, այնպես էլ վարձու աշխատող ավտոմեքենայի վարորդներին:
Մոդուլի տևողությունը	124 ժամ

Մուտքային պահանջները	Չկան
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ռեսուրսային արդյունք 1	Ներկայացնել ավտոմոբիլի դերն ու նշանակությունը շուկայական տնտեսության պայմաններում
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլի դերը, որպես ուղևորափոխադրումների և բեռնափոխադրումների արդյունավետության բարձրացման կարևոր միջոց, բ. ճիշտ է բացատրում ավտոմոբիլի ընդհանուր կառուցվածքը և հիմնական մասերի նշանակությունը, գ. ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլաշինության զարգացման պատմական փուլերը:
Ռեսուրսային արդյունք 2	Իմանալ ավտոմոբիլի ընդհանուր կառուցվածքը և նրա հիմնական մասերի նշանակությունը
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է բացատրում ավտոմեքենայի ընդհանուր կառուցվածքը, բ. ճիշտ է բացատրում ավտոմեքենայի հիմնական մասերի նշանակությունը, գ. ճիշտ է բացատրում ավտոմեքենայի հիմնական մասերի փոխադարձ կապը և փոխազդեցությունը:
Ռեսուրսային արդյունք 3	Իմանալ ավտոմոբիլային ներքին այրման շարժիչների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրի շարժիչի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է բացատրում կարբյուրատորային, դիզելային և վառելանյութի ներարկումով շարժիչների աշխատանքի առանձնահատկությունները, բ. ճիշտ է բացատրում ավտոմոբիլային ներքին այրման շարժիչների ընդհանուր կառուցվածքը, գ. ճիշտ է ներկայացնում շուրտփիկ շարժաթևային մեխանիզմի շարժական և անշարժ մեքենամասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը դ. ճիշտ է ներկայացնում գազաբաշխիչ մեխանիզմի նշանակությունը, դ. ճիշտ է ներկայացնում փականային գազաբաշխիչ մեխանիզմի մեքենամասերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, ե. ճիշտ է ներկայացնում հովացման համակարգի նշանակությունը, զ. ճիշտ է ներկայացնում հեղուկային և օդային հովացման համակարգերից յուրաքանչյուրի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, է. ճիշտ է ներկայացնում յուղման համակարգի նշանակությունը, ը. ճիշտ է ներկայացնում մեքենամասերի յուղման առանձնահատկությունները, թ. ճիշտ է ներկայացնում յուղման համակարգի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը: ճիշտ է ներկայացնում սնման համակարգի նշանակությունը:
Ռեսուրսային արդյունք 4	Իմանալ ավտոմոբիլի շարժահաղորդակների տեսակները, կառուցվածքը, աշխատանքի առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրի շարժահաղորդակի ազդեցությունների, մեխանիզմների տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրի շարժահաղորդակի հիմնական անսարքությունները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է բացատրում շարժահաղորդակի նշանակություն և տեսակները, բ. ճիշտ է բացատրում կցորդիչի նշանակություն և տեսակները, գ. ճիշտ ներկայացնում կցորդիչի յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակություն և ընդհանուր կառուցվածքը, դ. ճիշտ է բացատրում փոխանցումների տուփի նշանակությունը և տեսակները, ե. ճիշտ է ներկայացնում աստիճանավոր և անաստիճան փոխանցման տուփերի հիմնական մեքենամասերի (մասերի) նշանակություն և ընդհանուր կառուցվածքը, զ. ճիշտ է բացատրում կարդանային փոխանցման նշանակության և տեսակները, է. ճիշտ է ներկայացնում հավասար և անհավասար անկյունային արագության կարդանային փոխանցումների յուրաքանչյուր

	<p>մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, ղ. ճիշտ է բացատրում բաշխիչ տուփի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, թ. ճիշտ է ներկայացնում բաշխիչ տուփի յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, ժ. ճիշտ է բացատրում տանող կամրջակի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը , ժա. ճիշտ է ներկայացնում տանող կամրջակի յուրաքանչյուր մասի (մեքենամասի) նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, ժբ. ճիշտ է բացատրում առջևի տանող և ղեկավարվող անիվների հաղորդակների կառուցվածքային առանձնահատկությունները ժգ. ճիշտ է ներկայացնում շարժահաղորդակի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները, ժդ. ճիշտ է ներկայացնում շարժահաղորդակի աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները:</p>
Ուսումնառության արդյունք 5	<p>Իմանալ ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրի ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրի ղեկային վարման և արգելակային համակարգերի հիմնական անսարքությունները</p>
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. ճիշտ է բացատրում ղեկային վարման նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը , բ. ճիշտ է ներկայացնում ղեկային մեխանիզմի, նշանակություն, տեսակներ և թվարկում հիմնական մեքենամասերը, գ. ճիշտ է ներկայացնում ղեկային մեխանիզմի յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, դ. ճիշտ է ներկայացնում ղեկային շարժաբերի նշանակությունը, տեսակները, թվարկում հիմնական մեքենամասերը, ե. ճիշտ է ներկայացնում ղեկային շարժաբերի յուրաքանչյուր հիմնական մեքենամասի, նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, զ. ճիշտ է ներկայացնում արգելակային համակարգի նշանակությունը, ընդհանուր կառուցվածքը, տեսակները, է. ճիշտ է ներկայացնում արգելակային մեխանիզմի նշանակությունը, ը. ճիշտ է ներկայացնում թմբուկային և սկավառակային արգելակային մեխանիզմների յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, թ. ճիշտ է ներկայացնում արգելակային հաղորդակի տեսակները և կառուցվածքային առանձնահատկությունները, ժ. ճիշտ է ներկայացնում հիդրավլիկ արգելակային հաղորդակի հիմնական մասերի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, ժա. ճիշտ է ներկայացնում պնևմատիկ արգելակային հաղորդակի հիմնական մասերի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, ժբ. ճիշտ է ներկայացնում ղեկային վարման տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները, ժգ. ճիշտ է ներկայացնում արգելակային համակարգի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները;</p>
Ուսումնառության արդյունք 6	<p>Իմանալ կախոցքների տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրի կախոցքի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բնութագրի կախոցքի հիմնական անսարքությունները</p>
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. ճիշտ է բացատրում կախոցքների նշանակությունը, տեսակները, բ. ճիշտ է ներկայացնում կախյալ կախոցքի ընդհանուր կառուցվածքը և թվարկում հիմնական մասերը, գ. ճիշտ է ներկայացնում կախյալ կախոցքի յուրաքանչյուր մեքենամասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, դ. ճիշտ է ներկայացնում անկախ կախոցքի ընդհանուր կառուցվածքը և թվարկում հիմնական մասերը,</p>

	ե. ճիշտ է ներկայացնում անկախ կախոցքի յուրաքանչյուր մասի նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, զ. ճիշտ է ներկայացնում կախոցքի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները , ճիշտ է ներկայացնում կախոցքի աշխատանքի ընթացքում առաջացող հիմնական անսարքությունները:
Ուսումնառության արդյունք 7	Իմանալ թափքերի տեսակները, կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները: Բացատրի թափքի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները, բնութագրել թափքի հիմնական անսարքությունները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է բացատրում թափքերի նշակակությունը, տեսակները, բ. ճիշտ է ներկայացնում թափքերի ընդհանուր կառուցվածքը, գ. ճիշտ է ներկայացնում շրջանակի և թափքի հիմնական մասերից յուրաքանչյուր նշակակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, դ. ճիշտ է ներկայացնում թափքերի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները, ճիշտ է ներկայացնում թափքերի հիմնական անսարքությունները;
Ուսումնառության արդյունք 8	Իմանալ անիվների և դողերի կառուցվածքային առանձնահատկությունները և կարողանա գործնականում կիրառել այդ գիտելիքները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է բացատրում անիվների և դողորի կառուցվածքը և թվարկում մեքենամասերը , բ. ճիշտ է ներկայացնում անիվների յուրաքանչյուր մեքենամասի նշակակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, գ. ճիշտ է ներկայացնում անիվների և դողորի տեխնիկական սպասարկման աշխատանքները դ. ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլի շահագործման ընթացքում անիվների և դողերի հիմնական անսարքությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ. «ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱՅԻ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ՍԱՐՔԱՎՈՐՈՒՄՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	ՏՄՇԱՎ 3 – 08 – 003
Մոդուլի նպատակը	Այս մոդուլը նախատեսված է սովորողին տալ գիտելիքներ ավտոմեքենայի էլեկտրական սարքավորումների ընդհանուր կառուցվածքի, աշխատանքի
Մոդուլի տևողությունը	36 ժամ
Մուտքային պահանջները	Այս մոդուլն ուսումնասիրելուց առաջ ուսանողը պետք է ուսումնասիրած լինի «ՏՄՇԱՎ- 3 – 08- 002» մոդուլը:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Իմանալ ավտոմեքենաների էլեկտրական սարքավորումների նշանակությունը, աշխատանքը, հիմնական կարգավորումները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է շարադրում էլեկտրական սարքավորումների հիմնական խմբերը՝ հոսանքի աղբյուրներ, վառոցքի համակարգ, լուսավորման և լուսազդանշանային համակարգ, ներկայացնելով դրանց նշանակությունը և ընդհանուր կառուցվածքը, բ. ճիշտ է շարադրում էլեկտրական սարքավորումների աշխատանքի սկզբունքները, գ. ճիշտ է շարադրում էլեկտրական սարքավորումների հիմնական կարգավորման սկզբունքները:
Ուսումնառության արդյունք 2	Հանել և տեղադրել ավտոմեքենայի գեներատորը, կարգավորել շարժափոկի ձգվածությունը
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է շարադրում գեներատորի կառուցվածքը և աշխատանքը, բ. ճիշտ է հանում և տեղադրում գեներատորը, գ. ճիշտ է կարգավորում շարժափոկի ձգվածությունը:
Ուսումնառության արդյունք 3	Ստուգել և սպասարկել մարտկոցային կուտակիչները, կարգավորել վառոցքի մոմենտը լուսավորման և լուսազդանշանային համակարգը
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է շարադրում մարտկոցային կուտակիչների սպասարկման կարգը, բ. ճիշտ է ստուգում մարտկոցային կուտակիչների տեխնիկական վիճակը հատուկ գործիքների օգնությամբ, գ. ճիշտ է շարադրում վառոցքի մոմենտի ազդեցությունը շարժիչի աշխատանքի վրա, դ. ճիշտ է կարգավորում վառոցքի մոմենտը,

	ե. ճիշտ է շարադրում ավտոմեքենայի լուսավորման և լուսազդանշանային համակարգի կառուցվածքը, զ. ճիշտ է կարգավորում ավտոմեքենայի լապտերի լույսը:
Ուսումնառության արդյունք 4	Հայտնաբերել և պարզ եղանակներով վերացնել ավտոմեքենաների էլեկտրասարքավորումների հիմնական անսարքությունները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է շարադրում էլեկտրասարքավորումների հիմնական անսարքությունները, բ. կարողանում է հայտնաբերել հոսանքի աղբյուրների հիմնական պարզագույն անսարքությունները, գ. կարողանում է հայտնաբերել վառոցքի համակարգի հիմնական պարզագույն անսարքությունները, դ. կարողանում է հայտնաբերել լուսավորման և լուսազդանշանային համակարգի հիմնական պարզագույն անսարքությունները:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՎԱՌԵԼԻՔԱՔՍԱՆՅՈՒԹԵՐ ԵՎ ՏԵԽՆԻԿԱԿԱՆ ՀԵՂՈՒԿՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	SUSԱՎ 3 – 08 - 004
Մոդուլի նպատակը	Ավարտելով այս մոդուլը՝ սովորողը ծեռք կբերի ավտոմոբիլներում կիրառվող վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների վերաբերյալ գիտելիքներ, և ավտոմոբիլի շահագործման ընթացքում դրանք կիրառելու կարողություններ
Մոդուլի տևողությունը	68 ժամ
Մուտքային պահանջները	չկան
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Բացատրել վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է բացատրում վառելիքաքսանյութերի նշանակությունը ավտոմոբիլների շահագործման արդյունավետության բարձրացման գործընթացում, բ. ճիշտ է բացատրում տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը ավտոմոբիլի հուսալիության և երկարակեցության ապահովման համար, գ. ճիշտ է ներկայացնում վառելիքաքսանյութերի նշանակությունը ավտոմոբիլի հուսալի աշխատանքը և երկարակեցությունը ապահովման համար, դ. ներկայացնում վառելիքաքսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը ավտոմոբիլի անվտանգ շահագործումը ապահովելիս:
Ուսումնառության արդյունք 2	Ներկայացնել ավտոմոբիլային շարժիչներում օգտագործվող վառելանյութերի դասակարգումը, մակնշումը, կիրառումը
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլային վառելանյութային ներկայացվող տեխնիկա-շահագործական պահանջները, բ. ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլային վառելանյութերի որակի նորմավորված ցուցանիշները, գ. ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլային բենզինների դասակարգումը, մակնիշումը և կիրառումը, դ. ճիշտ է ներկայացնում դիզելային վառելանյութերի դասակարգումը, մակնիշումը և կիրառումը, ե. ճիշտ է ներկայացնում գազային վառելանյութերի տեսակները, մակնիշումը և կիրառման բնագավառները:
Ուսումնառության արդյունք 3	Ներկայացնել ավտոմեքենաների քսանյութերի դասակարգումը, մակնշումը և կիրառումը
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում շարժիչային քսանյութերի դասակարգումը, մակնիշումը և կիրառման բնագավառները բ. ճիշտ է ներկայացնում շարժահաղորդակներում կիրառվող քսանյութերի տեսակները և կիրառման բնագավառները, գ. ճիշտ է ներկայացնում քսուքների տեսակները և կիրառման բնագավառները:
Ուսումնառության արդյունք 4	Ներկայացնել տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, տեսակները, կիրառման բնագավառները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ ներկայացնում ավտոմեքենայի շարժիչներում օգտագործվող հովացնող հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը, բ. ճիշտ է ներկայացնում կցորդիչի հաղորդակում կիրառվող տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը, մակնիշումը,

	գ. ճիշտ է ներկայացնում արգելակային հաղորդակում կիրառվող տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը, մակնիշումը, ներկայացնում ինքնաթափերի թափքի բեռնաթափման հաղորդակում կիրառվող տեխնիկական հեղուկների նշանակությունը, դասակարգումը, մակնիշումը:
Ուսումնառության արդյունք 5	Բացատրել վառելիք քսանյութերի և տեխնիկական հեղուկների պահպանումը և լիցքավորումը
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում բեռնաթափերի պահպանումը և ավտոմոբիլի լիցքավորումը, բ. ճիշտ է ներկայացնում դիզելային վառելիքի պահպանումը և ավտոմոբիլի լիցքավորումը , գ. ճիշտ է ներկայացնում հեղուկ գազի պահպանումը և լիցքավորումը , դ. ճիշտ է ներկայացնում բնական գազի պահպանումը և լիցքավորումը , ե. ճիշտ է ներկայացնում ավտոմոբիլային քսանյութերի պահպանումը և լիցքավորումը , զ. ճիշտ է ներկայացնում տեխնիկական հեղուկների պահպանումը և լիցքավորումը:
ՄՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ. «ՃԱՆԱՊԱՐԻՅՅԻՆ ԵՐԹԵՎԵԿՈՒԹՅԱՆ ԿԱՆՈՆՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	ՏՄՇԱՎ 3 – 08 - 005
Մոդուլի նպատակը	Ավարտելով այս մոդուլը սովորողը, համաձայն երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին ՀՀ օրենքի, ձեռք կբերի ՀՀ-ում գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների վերաբերյալ տեսական և կիրառական գիտելիքներ:
Մոդուլի տևողությունը	112 ժամ
Մուտքային պահանջները	չկան
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Իմանալ «ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման» մասին ՀՀ օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ընկալում և բացատրում գործող օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները, բ. ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային երթևեկության մասնակիցների հիմնական իրավունքներն ու պարտականությունները, գ. ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների սեփականատիրոջ, վարորդի, հետիոտների և ուղևորների հիմնական պարտականություններն ու իրավունքները՝ համաձայն ՀՀ կառավարության թիվ 955-Ն որոշման, դ. ճիշտ է ներկայացնում տրանսպորտային միջոցների դասակարգման և դրանց վարման թույլտվության իրավունքները՝ համաձայն «ճանապարհային երթևեկության անվտանգության ապահովման մասին» ՀՀ օրենքի:
Ուսումնառության արդյունք 2	Իմանալ Հայաստանի Հանրապետության ճանապարհային երթևեկության կանոնները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է բացատրում ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոնների ընդհանուր դրույթները, բ. ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ ճանապարհային երթևեկության կանոններով սահմանված լուսացույցի և կարգավորողի ազդանշանները, գ. ճիշտ է ներկայացնում վթարային ազդանշանի և «Վթարային կանգառ» ճանաչման նշանի կիրառումը, դ. ճիշտ է ներկայացնում հատուկ ազդանշանի կիրառումը, ե. ճիշտ է ներկայացնում երթևեկության սկիզբը և մանևրումը, տրանսպորտային միջոցի դասավորումը երթևեկելի մասում, վազանցը, երթևեկության արագությունը, կանգառը և կայանումը, հետիոտնային անցումների հատումը, երթևեկությունը երկաթուղային գծանցներով, երթևեկությունը ավտոմայրուղիներով, երթևեկությունը բնակելի գոտիներում, զ. ճիշտ է ներկայացնում ընդհանուր օգտագործման տրանսպորտային միջոցների առավելությունը և դրանց կանգառ կետերի անցումը, արտաքին լուսային սարքերի և ձայնային ազդանշանների կիրառումը, մեխանիկական տրանսպորտային միջոցների քարշակումը, մարդկանց և բեռների փոխադրումները:
Ուսումնառության արդյունք 3	Իմանալ ճանապարհային նշանները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային նախազգուշացնող նշանները,

	բ. ճիշտ է ներկայացնում առավելության նշանները, գ. ճիշտ է ներկայացնում արգելող նշանները, դ. ճիշտ է ներկայացնում թելադրող և հատուկ թելադրանքի նշանները, ե. ճիշտ է ներկայացնում տեղեկատվության սպասարկման և լրացուցիչ տեղեկատվության (ցուցանակների) նշանները:
ՈՒՏՈՒՆՆԱԾՈՒՅՄԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4	Իմանալ ճանապարհային գծանշանները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային հորիզոնական գծանշանները և դրանց կիրառումը, բ. ճիշտ է ներկայացնում ճանապարհային ուղղաձիգ գծանշանները և դրանց կիրառումը:
ՈՒՏՈՒՆՆԱԾՈՒՅՄԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5	Իմանալ տրանսպորտային միջոցի ճանաչման նշանները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում «Ավտոգնացք», «Երկարաչափ» «Տրանսպորտային միջոց», ճանաչման նշանները և նրանց ներկայացվող պահանջները, բ. ճիշտ է ներկայացնում «Արագության սահմանափակում», «Դանդաղընթաց տրանսպորտային միջոց», «Մեծ եզրաչափերով բեռ», «Վտանգավոր բեռ», նշանները և դրանց ներկայացվող պահանջները, գ. ճիշտ է ներկայացնում «Երեխաների փոխադրում», «Խուլ վարորդ», «Ուտումնական տրանսպորտային միջոց», «Բժիշկ», «Հաշմանդամ» նշանները և դրանց ներկայացվող պահանջները:
ՈՒՏՈՒՆՆԱԾՈՒՅՄԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 6	Իմանալ «Ճանապարհային երթևեկության կանոններ»-ի խաղտումներից բխող վարչական իրավախախտումները և նրանց համապատասխան սանկցիաները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում ՀՀ-ում գործող ճանապարհային երթևեկության կանոնների իրավախախտումների հոդվածի դիսպոզիցիան, բ. ճիշտ է ներկայացնում ՎԻՎՕ հոդվածը, մասը և համաձայն վարչական իրավախախտումների տեղեկատու-ի տուգանքաչափերը, առաջին, երկրորդ և երրորդ անգամ խաղտումների դեպքում:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՎՏՈՄԵԹԵՆԱՅԻ ԱՆՎՏԱՆԳ ՎԱՐՄԱՆ ՀՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ»	
Մոդուլի դասիչը	SUՇԱՎ 3 - 08 - 006
Մոդուլի նպատակը	Ավարտելով այս մոդուլը՝ սովորողը ձեռք կբերի ավտոմեթենայի անվտանգ վարման անհրաժեշտ հմտություններ և կիրառական գիտելիքներ:
Մոդուլի տևողությունը	54 ժամ
Մուտքային պահանջները	Սովորողը մինչև այս մոդուլի ուսումնասիրումը պետք է ծանոթ լինի «SUՇԱՎ-3-08-002», «SUՇԱՎ-3-08-003», «SUՇԱՎ-3-08-005» մոդուլներին:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
ՈՒՏՈՒՆՆԱԾՈՒՅՄԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1	Իմանալ անվտանգ երթևեկության վրա ազդող ավտոմեթենայի հիմնական բնութագրերը և շահագործական գործոնները Կատարման չափանիշները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է շարադրում ավտոմեթենայի ծանրության կենտրոնի դիրքի և անվաղողերի ճանապարհի հետ կցման ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա, բ. ճիշտ է ներկայացնում միջին արագության և դանդաղեցման ընտրության նշանակությունը, իներցիայի և սահքի երևույթների դերը ավտոմեթենայի վարման ժամանակ, գ. ճիշտ է շարադրում ավտոմեթենայի անցողականության և մանևրողականության ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա, դ. ճիշտ է շարադրում ավտոմեթենայի կայունության և կառավարելիության ազդեցությունը անվտանգ երթևեկության վրա:
ՈՒՏՈՒՆՆԱԾՈՒՅՄԻ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2	Իմանալ երթի ընթացքում հոգեբանաֆիզիոլոգիական կողմնորոշման առանձնահատկությունները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է շարադրում տեսանելիության առանձնահատկությունները տարբեր բնակլիմայական ու ռելիեֆային պայմաններում, գործնականում ցուցաբերում տեսողության համապատասխան հմտություններ, բ. ճիշտ է շարադրում տարածության և ժամանակի ընկալման կարևորությունը անվտանգ երթի ընթացքում և ցուցաբերում

	<p>համապատասխան հմտություններ,</p> <p>գ. ճիշտ է շարադրում ավտոմեքենայի հավասարակշռության ազդեցությունը անվտանգ փոխադրումների ժամանակ:</p> <p>դ. ճիշտ է շարադրում ավտոմեքենայի և շրջապատի կողմից լրացուցիչ ծայնային, լուսային և այլ ազդանշանների ընկալման կարևորությունը ավտոմեքենայի շարժման ընթացքում և ցուցաբերում դրանց ընկալման համապատասխան հմտություններ,</p> <p>ե. ճիշտ է մեկնաբանում այլ տրանսպորտային միջոցների վարորդների կողմից կատարած սխալները և ցուցաբերում ճՏՊ-ից խուսափելու համապատասխան հմտություն:</p>
Ուսումնառության արդյունք 3	Տիրապետի ավտոմեքենայի վարման գործնական հմտություններին
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. ելնելով երթևեկության անվտանգության, վարորդի հոգեբանաֆիզիոլոգիական պահանջներից՝ կարողանում է երթից առաջ ճիշտ դիրքավորվել վարորդի տեղում,</p> <p>բ. արտելերատոր,</p> <p>գ. կարողանում է կատարել ավտոմեքենայի սահուն տեղաշարժ կանգնած դիրքից,</p> <p>դ. կարողանում է ճիշտ օգտվել ավտոմեքենայի ղեկային և արգելակային համակարգերի կառավարման օրգաններից,</p> <p>ե. կարողանում է ճիշտ օգտվել լուսավորության, չափիչստուգիչ և ազդանշանային սարքերից,</p> <p>զ. կարողանում է սահուն կերպով իրականացնել ավտոմեքենայի ուղիղ, հետադարձ և շրջադարձային շարժումներ,</p> <p>է. կարողանում է սահուն և վարժ կերպով իրականացնել փոխանցումների տուփի կառավարումը:</p>
Ուսումնառության արդյունք 4	Կարողանալ վարել ավտոմեքենան իրական ճանապարհային շահագործական պայմաններում
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. ճիշտ է կատարում ավտոմեքենայի դիրքավորումը և վերադիրքավորումը երթուղում՝ կախված ընտրված նպատակակետից և տրանսպորտային հոսքի ծանրաբեռնվածությունից,</p> <p>բ. ճիշտ է իրականացնում միջանկյալ կանգառները և կանգառներից շարժումը երթի ժամանակ,</p> <p>գ. ճիշտ է կիրառում ճանապարհային երթևեկության կանոնները շարժման ժամանակ,</p> <p>դ. ճիշտ է վարում ավտոմեքենան քաղաքային և միջքաղաքային ճանապարհային պայմաններում,</p> <p>ե. ճիշտ է վարում ավտոմեքենան տեսանելիության և ճանապարհային և շահագործական տարբեր պայմաններում:</p>
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԲԵՌՆԵՐԻ ԴԱՍԱԿԱՐԳՈՒՄԸ, ԲԵՌՆԱՆ-ԲԵՌՆԱԹԱՓՄԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԻ ՀՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ»	
Մոդուլի դասիչը	ՏՄՇԱՎ 3 – 08 - 007
Մոդուլի նպատակը	Սովորողին ծանոթացնել բեռների տեսակներին, դրանց դասակարգման սկզբունքներին, բեռների փաթեթավորման և ամրացման պահանջներին, բեռնման բեռնաթափման գործընթացին, դրանց կատարման համար նախատեսված ժամանակի նորմերին, ինչպես նաև բեռնման բեռնաթափման ժամանակ առավել հաճախ օգտագործվող տեխնիկական միջոցներին:
Մոդուլի տևողությունը	56 ժամ
Մուտքային պահանջները	չկան
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարարման կարգով և ավարտվում է:
Ուսումնառության արդյունք 1	Իմանալ բեռների տեսակները և դրանց դասակարգման սկզբունքները
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. ճիշտ է բացատրում բեռների տեսակները և դրանց դասակարգման ընդհանուր սկզբունքները,</p> <p>բ. ճիշտ է ներկայացնում բեռների որակական հատկանիշները,</p> <p>գ. ճիշտ է ներկայացնում բեռների փոխադրման ժամանակ կորստի թույլատրելի նորմերը,</p> <p>ներկայացնում տարբեր բեռների փոխադրման համար անհրաժեշտ տրանսպորտային միջոցները և դրանց ներկայացվող առանձնահատուկ պահանջները:</p>
Ուսումնառության արդյունք 2	Իմանալ բեռների փաթեթավորման և թափքում ամրացման ձևերը
Կատարման չափանիշներ	<p>ա. ճիշտ ներկայացնում փոխադրական տարային և բեռների փաթեթավորմանը ներկայացվող ընդհանուր պահանջները,</p> <p>բ. ճիշտ է ներկայացնում վտանգավոր բեռների փոխադրման ժամանակ փոխադրական տարային և փաթեթավորմանը ներկայացվող առանձնահատուկ պահանջները,</p>

	գ. ճիշտ է ներկայացնում բեռների այն տեսակները, որոնք կարող են ներկայացվել փոխադրման առանց փաթեթավորման, ինչպես նաև այն բեռները որոնք պարտադիր ենթակա են փաթեթավորման, դ. ճիշտ է ներկայացնում բեռները թափքում ամրացնելու սկզբունքները և ձևերը, ներկայացնում բեռների այն տեսակները, որոնք պարտադիր ենթակա են ամրացման:
ՈՒՏՈՒՆԱԶՈՒՔՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3	Ծանոթանալ բեռնաման բեռնաթափման գործընթացին, դրանցում օգտագործվող տեխնիկական միջոցներին
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում բեռնման բեռնաթափման գործընթացը, այդ գործընթացի ազդեցությունը ավտոմոբիլի պարապուրդի և ընդհանուր արտադրողականության վրա, բ. ճիշտ է ներկայացնում բեռնման բեռնաթափման միջոցների դասակարգումը և դրանց աշխատանքի առանձնահատկությունները՝ ընդհանուր նշանակության և բարձր մանևրայնության ավտոբեռնիչներ և էլեկտրաբեռնիչներ, հատուկ նշանակության ավտոբեռնիչներ և էլեկտրաբեռնիչներ, ամբարձիչ կռունկներ, փոխակրիչներ, բեռնման բեռնաթափման պնևմատիկ և հիդրավլիկ միջոցներ, գ. ճիշտ է ներկայացնում բեռնման բեռնաթափման միջոցների կիրառման արդյունավետությունը տարբեր բեռների բեռնման բեռնաթափման ժամանակ:
ՈՒՏՈՒՆԱԶՈՒՔՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4	Ծանոթանալ բեռնման բեռնաթափման աշխատանքների ընթացքում բեռնատար ավտոմեքենաների համար սահմանված պարապուրդի նորմերին
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում բեռնման բեռնաթափման աշխատանքների ժամանակ բեռնատար ավտոմեքենաների պարապուրդի վրա ազդող գործոնները, բ. ճիշտ է շարադրում բեռնման բեռնաթափման աշխատանքների ընթացքում բեռնատար ավտոմեքենայի պարապուրդի ժամանակի ընդհանուր կառուցվածքը և այդ ժամանակի առանձին տարրերի նվազեցման միջոցառումները, շարադրում ձեռքով բեռնման բեռնաթափման ժամանակ պարապուրդի նորմով սահմանված բեռնակիրների պահանջվող թվաքանակի որոշումը:
ՍՈՂՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ՓՈԽԱԴՐՈՒՄՆԵՐԻ ԳՈՐԾԸՆԹԱՑՆԵՐ ԵՎ ՓԱՍՏԱԹՂԹԱՇՐՋԱՆԱՌՈՒԹՅՈՒՆ»	
Սողուլի դասիչը	SՄՇԱՎ 3 - 08 - 008
Սողուլի նպատակը	Սովորողին ծանոթացնել ուղևորների և տարբեր տեսակի բեռների փոխադրման գործընթացների առանձնահատկություններին և այդ փոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի ձևակերպման սկզբունքներին:
Սողուլի տևողությունը	72 ժամ
Սուտքային պահանջները	Սովորողը մինչ այս մոդուլի ուսումնասիրումը պետ է յուրացրած լինի «SՄՇԱՎ-3-08-002», «SՄՇԱՎ-3-08-007» մոդուլները
Սողուլի գնահատման կարգը	Սողուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
ՈՒՏՈՒՆԱԶՈՒՔՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1	Իմանալ փոխադրումների երթուղիների դասակարգումը (ճոճանակային, շրջանաձև և այլն), երթուղիները բնութագրող հիմնական ցուցանիշները և առանձնահատկությունները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է բացատրում աշխատանքային վազք, պարապ ընթացք, զրոյական վազք հասկացությունները, ունի պատկերացում վազքի օգտագործման գործակիցների մասին, բ. ճիշտ է բացատրում ուղևորափոխադրումների հիմնական ցուցանիշները և դրանց ազդեցությունը փոխադրման գործընթացի արդյունավետության վրա, գ. ճիշտ է բացատրում բեռնափոխադրումների հիմնական ցուցանիշները՝ բեռնատարողություն, բեռնատարողության գործակից, թափքի լցավորման գործակից, և դրանց ազդեցությունը փոխադրման գործընթացի արդյունավետության վրա, դ. ճիշտ է բացատրում երթի, շրջապտույտի և պարապուրդի ժամանակներ հասկացությունները, պատկերացում ունի ավտոմեքենայի արտադրողականության մասին, ե. ճիշտ է շարադրում փոխադրումների երթուղիների տեսակները և դրանց առանձնահատկությունները,

	գ. կարողանում է տարբեր երթերի համար գնահատել փոխադրումների շահագործական ծախսերը:
Ուսումնառության արդյունք 2	Կարողանալ օգտվել քարտեզներից և տեղանքի հատակագծերից փոխադրումների երթուղիները ուսումնասիրելու համար
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում տեղանքի հատակագծի և քարտեզի մասշտաբների տեսակները և կարողանում է օգտվելով քարտեզներից երկու կետերի միջև եղած հեռավորությունը հաշվելու համար, բ. ճիշտ է բացատրում տեղանքի հատակագծերի և քարտեզների հորիզոնական գծերի իմաստը և կարողանում է օգտագործել դրանք տվյալ կետի հարաբերական և բացարձակ բարձրությունը հաշվարկելու համար, գ. ճիշտ է մեկնաբանում տեղանքի քարտեզների և հատակագծերի վրա կատարված պայմանական նշանակումների իմաստը:
Ուսումնառության արդյունք 3	Իմանալ փոխադրումների կազմակերպման գործընթացի հիմնական բաղադրիչները և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի պարտականությունները:
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում ուղևորափոխադրման գործընթացի հիմնական բաղադրիչները (ուղևորների նստեցում իջեցում, ուղեբեռի տեղակայումը բեռնախցիկում, վարձավճարի ստացում և այլն) և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի պարտականությունները, բ. ճիշտ է ներկայացնում բեռնափոխադրումների գործընթացների հիմնական բաղադրիչները (ավտոմեքենայի մատակարարումը բեռնման, բեռնաման բեռնաթափման գործընթաց, բեռի հանձնումը, բեռի վերաբեռնումը և փոխանցումը այլ փոխադրողի) և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի գործողությունները, գ. ճիշտ է ներկայացնում երթի դուրս գալուց առաջ, ինչպես նաև երթից վերադառնալուց հետո ավտոմեքենայի հետ կապված պարտադիր գործողությունները:
Ուսումնառության արդյունք 4	Իմանալ տարբեր տեսակի բեռների փոխադրման գործընթացները և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի պարտադիր գործողությունները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում տարբեր տեսակի բեռների փոխադրման գործընթացների ընդհանուր նկարագիրը, և այդ փոխադրումների ժամանակ վարորդի պարտադիր գործողությունները, բ. ճիշտ է ներկայացնում ծանրաքաշ և ոչ գաբարիտային բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները, կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց, գ. ճիշտ է ներկայացնում վտանգավոր բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց, դ. ճիշտ է ներկայացնում պայթուցավտանգ բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց, ե. ճիշտ է ներկայացնում շուտ փչացող բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց, զ. ճիշտ է ներկայացնում սորուն և կիտովի բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց, է. ճիշտ է ներկայացնում հեղուկ բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց, ը. ճիշտ է ներկայացնում հատային բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց, թ. ճիշտ է ներկայացնում շինարարական բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց, ժ. ճիշտ է ներկայացնում գյուղատնտեսական բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց, ժա. ճիշտ է ներկայացնում բեռնարկղերով բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց,

	ժբ. ճիշտ է ներկայացնում կենդանական բեռների փոխադրման առանձնահատկությունները և կանոնները, կարողանում առաջարկել համապատասխան տրանսպորտային միջոց:
ՈՒՏՈՒՆՆԱԶՈՒՅՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 5	Իմանալ փոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակները և դրանց ձևակերպման սկզբունքները:
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում ուղևորափոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակները և դրանց ձևակերպման սկզբունքները, բ. ճիշտ է ներկայացնում բեռնափոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի տեսակները և դրանց ձևակերպման սկզբունքները, գ. ճիշտ է ներկայացնում վարորդի գործողությունները կապված բեռնափոխադրումների և ուղևորափոխադրումների ժամանակ շրջանառվող փաստաթղթերի պահպանման, ներկայացման և հանձնման կարգը:
ՄՈԴՈՒԼԻ ԱՆՎԱՆՈՒՄԸ «ԱՎՏՈՄԵՔԵՆԱԼՆԵՐԻ ՇԱՅԱԳՈՐԾՈՒՄՆ ԱՐԳԵԼՈՂ ԱՆՍԱՐՔՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ»	
Մոդուլի դասիչը	ՏՄՇԱՎ 3 – 08 - 009
Մոդուլի նպատակը	Ավարտելով այս մոդուլը սովորողը ձեռք կբերի բավարար տեսական և պրակտիկ գիտելիքներ ավտոմոբիլի շահագործումն արգելող անսարքությունների և պայմանների վերաբերյալ:
Մոդուլի տևողությունը	46 ժամ
Մուտքային պահանջները	Սովորողը միմյանց այս մոդուլի ուսումնասիրումը պետք է իմանա «ՏՄՇԱՎ-3-08-002», «ՏՄՇԱՎ-3-08-006» մոդուլները:
Մոդուլի գնահատման կարգը	Մոդուլի ընդունելի կատարողականը յուրաքանչյուր արդյունքի համար նախատեսված կատարման չափանիշների բավարար մակարդակի ապահովումն է:
ՈՒՏՈՒՆՆԱԶՈՒՅՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 1	Իմանալ արգելակային և ղեկային կառավարման համակարգերի անսարքություններն ու ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանները:
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում այն պայմանները, որոնք վերաբերվում են արգելակային համակարգի այն անսարքություններին, որոնց դեպքում ավտոմոբիլի շահագործումը արգելվում է, բ. ճիշտ է ներկայացնում այն պայմանները, որոնք վերաբերվում են ավտոմոբիլի ղեկային կառավարման համակարգի այն անսարքություններին, որոնց դեպքում ավտոմոբիլի շահագործումը արգելվում է:
ՈՒՏՈՒՆՆԱԶՈՒՅՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 2	Իմանալ արտաքին լուսային սարքերի անսարքություններն ու ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում արտաքին լուսային սարքերի այն հնարավոր անսարքությունները, որոնց դեպքում ավտոմոբիլների հետագա շահագործումը անթույլատրելի է, բ. ճիշտ է ներկայացնում լապտերների կարգավորումը, արտաքին լուսավորման սարքերի աշխատանքային ռեժիմները, լուսասանդրադարձների աղտոտվածության աստիճանը, առկայող փարոսիկների տեղակայումը, արտաքին լուսային սարքերի ստանդարտների անհամապատասխանությունը, որոնց դեպքում ավտոմեքենայի հետագա շահագործումը անթույլատրելի է:
ՈՒՏՈՒՆՆԱԶՈՒՅՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 3	Իմանալ անիվների և դողերի անսարքությունները և ավտոմեքենայի շահագործումն արգելող պայմանները
Կատարման չափանիշներ	ա. ճիշտ է ներկայացնում դողերի պահպանաչերտերի նախշանկարի մնացորդային բարձրության ստանդարտային չափերը, որոնց խախտման դեպքում արգելվում է ավտոմեքենայի շահագործումը, բ. ճիշտ է ներկայացնում դողերի հենքերի տեղային վնասվածքները /անցքեր, կտրվածքներ, ճեղքակտրվածքներ/, ինչպես նաև հիմնականախթի շերտաբաժանումը, որոնց առկայության դեպքում չի թույլատրվում շահագործել ավտոմեքենան, գ. ճիշտ է բացատրում անվահեծի կամ անվասկավառակի ամրացումը, հնարավոր ճաքերը, որոնց առկայության դեպքում ավտոմեքենայի հետագա շահագործումը անթույլատրելի է, դ. ճիշտ է բացատրում այն դողերի՝ ըստ չափերի կամ թույլատրելի բեռնվածության, համապատասխանությունը ավտոմեքենայի տվյալ մոդելին, ե. ճիշտ է բացատրում այն երևույթները, որոնք կառաջանան, երբ ավտոմեքենայի նույն տեղակայված տարբեր նախշանկարներով կամ շառավիղներով դողեր, ինչպես նաև մեկնաբանում դրանց անթույլատրելիությունը:
ՈՒՏՈՒՆՆԱԶՈՒՅՅԱՆ ԱՐԴՅՈՒՆՔ 4	Իմանալ շարժիչի անսարքությունները, ավտոմեքենայի այլ անսարքություններն ու շահագործումն արգելող պայմանները

<p>Կատարման չափանիշներ</p>	<p>ա. ճիշտ է ներկայացնում արտածվող գազերում վնասակար նյութերի պարունակությունը կամ դրանց ծխայնությունը գերազանցում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված ցուցանիշները, բ. ճիշտ է ներկայացնում այն բոլոր հնարավոր դեպքերը երբ խախտված է սնման համակարգի հերմետիկությունը, գ. ճիշտ է ներկայացնում բանաձև գազերի արտածման համակարգի անսարքությունները, դ. ճիշտ է ներկայացնում այն դեպքը, երբ արտաքին աղմուկի թույլատրելի մակարդակը գերազանցում է ստանդարտով սահմանված մեծությունը, ե. ճիշտ է ներկայացնում այն բոլոր անսարքություններն ու պայմանները, որոնց դեպքում չի թույլատրվում ավտոմոբիլի հետագա շահագործումը:</p>
-----------------------------------	--

Աղյուսակ 3

Նախնական մասնագիտական (արհեստագործական) կրթության 2401 «Տրանսպորտային միջոցների շահագործում և նորոգում» մասնագիտության «Ավտոմեքենայի վարորդ» որակավորման օրինակելի ուսումնական պլան

N	Առարկայախմբեր, առարկաներ և մոդուլներ	Շաբաթների քանակը	Ուսանողի առավելագույն բեռնվա ծությունը (ժամ)	Պարտադիր լսարանային պարապմունքներ (ժամ)	ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ երաշխավորվող տարին
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԵՎ ՍՈՑԻԱԼ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ					
1	Հայոց լեզվի և խոսքի մշակույթի հիմունքներ		94	72	1
2	Օտար լեզու		84	60	1
3	Իրավունքի հիմունքներ		48	36	1
4	Քաղաքագիտություն և սոցիոլոգիայի հիմունքներ		26	18	1
5	Պատմություն		48	36	1
6	Ֆիզիկական կուլտուրա		64	64	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		364	286	
ՄԱԹԵՄԱՏԻԿԱԿԱՆ ԵՎ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԲՆԱԳԻՏԱԿԱՆ					
1	Էկոլոգիայի հիմունքներ		54	36	1
2	Քաղաքացիական պաշտպանություն և արտակարգ իրավիճակների հիմնահարցեր		26	18	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		80	54	
ԱՈՒՍՏՐԱԿԱՆ ՀՍՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ					
1	Անվտանգություն և առաջին օգնություն		52	36	1
2	Հաղորդակցություն		52	36	1
3	Աշխատանքային խնդիրներ		52	36	1
4	Համակարգչային օպերատորության հիմունքներ		52	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		208	144	
ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ					
1	Ավտոմեքենային տրանսպորտի մասին ՀՀ օրենքի հիմնադրույթներ, վարորդի իրավունքները և պարտականությունները		76	54	1
2	Ավտոմեքենայի ընդհանուր կառուցվածքը		174	124	1
3	Ավտոմեքենայի էլեկտրական սարքավորումներ		52	36	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		302	214	
ՀՍՏՈՒԿ ՄԱՍՆԱԳԻՏԱԿԱՆ					
1	Ճանապարհային երթևեկության կանոններ		156	112	1
2	Ավտոմեքենայի անվտանգ վարման հմտություններ		80	54	1
3	Բեռների դասակարգումը, բեռնման-բեռնաթափման աշխատանքների հմտությունները		78	46	1
4	Փոխադրումների գործընթացներ և փաստաթղթաշրջանառություն		100	72	1
5	Ավտոմեքենաների շահագործումն արգելող անսարքությունները ու պայմանները		68	46	1
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ		482	330	
	ԸՆՏՐՈՎԻ		94	72	
	ՊԱՀՈՒՍՏԱՅԻՆ ԺԱՄԵՐ		78	52	
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	32	1608	1152	
ԽՈՐՀՐԴԱՏՎՈՒԹՅՈՒՆ					
ՆԱԽԱՄԻՐԱԿԱՆ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ					
	ԱՐՏԱԴՐԱԿԱՆ ՊՐԱԿՏԻԿԱ	6			
	ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ	2			
	ՊԵՏԱԿԱՆ ԱՄՓՈՓԻՉ ԱՏԵՍՏԱՎՈՐՈՒՄ	2			
	ԸՆԴԱՄԵՆԸ	42			